

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.IV.20.442/2013/2.szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Gilly András Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. Gilly András) által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti lakos felperesnek – a Dr. Mrázik Mária Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Mrázik Mária ügyvéd) által képviselt **(alperes neve "f.a.", címe)** alatti székhelyű alperes ellen takarékbetét-szerződésből eredő követelés iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2013. április 12. napján kelt 10.P.20.294/2013/5. számú ítéletével szemben az alperes 6. sorszámú fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a kiegészítéssel hagyja helyben, hogy a felek között 2006. január 24. napján kiállított takarékbetétkönyv 3. oldalán található „A jelen szerződés tárgyát képező betét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. sz. törvény alapján nincs biztosítva” szövegű kikötés érvénytelen.

Kötelezi alperest, 15 nap alatt fizessen meg felperesnek 50.000,-(Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi alperest, fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 416.000,-(Négyszáztizenhatezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S:

A felperes 2006. január 24. napján N° 1... számon névre szóló takarékbetétkönyvet nyitott az alperesnél 4.550.000,-Ft betét elhelyezése mellett, egy évi ismétlődő lekötéssel, 3,5 %, majd 4,4 % fix kamat kikötéssel. A névre szóló takarékbetétkönyvben szereplő Általános Szerződési Feltételek (10. oldal 16. pont) szerint fennáll az Országos Betétbiztosítási Alap helytállási kötelezettsége. A takarékbetétkönyv 1. oldalára bejegyzésre került a „nagyösszegű részjegy” szöveg, míg a 3. oldalán található bélyegzett szöveg szerint „A jelen szerződés tárgyát képező betét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. sz. törvény alapján nincs biztosítva”. A takarékbetétkönyv oldalaira felvezetésre került, hogy „elhalálozás esetén a füzet 158 sora” tartalmaz rendelkezéseket. A befizetésről 2006. január 24. napján az alperes bevételi pénztárbizonylatot állított ki, melyen a befizetés jogcímeként „nagyösszegű részjegy jegyzés” szerepel. A takarékbetétkönyv bejegyzései szerint abban az alábbi pénzforgalom valósult meg:

2007. január 21. napján 2006. évi osztalék címén 148.633,-Ft be- és kifizetés, 2008. január 17-én 2007. évi osztalék címén 159.591,-Ft be- és kifizetés, 2008. december 2-án 50.000,-Ft kivét, ugyanezen a napon 300.000,-Ft betétbefizetés, 2009. május 26-án 2008. évi osztalék címén 158.661,-Ft be- és kifizetés, 2009. december 3-án 400.000,-Ft befizetés, 2010. június 2. napján 2009. évi osztalék címén 169.435,-Ft be- és kifizetés”. Ezen utolsó bejegyzés napján a tulajdonos követelése 5.200.000,-Ft tőke volt.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete a 2011. június 28. napján meghozott „JÉ-I/B-350/2011. számú határozatával felügyeleti intézkedést alkalmazott az alperessel szemben, majd a 2012. június 1. napján kelt H-JÉI1277/2012. számú határozatával az alperes tevékenységi engedélyét visszavonta. Ez alapján a Kecskeméti Törvényszék Cégbírósága 03-02-000282/157. számú végzésével 2012. június 1. napjával elrendelte az alperes végelszámolását.

A felperes 2012. június 23-án hitelezői igénybejelentéssel élt a végelszámolóhoz, aki a 2012. augusztus 6. napján kelt válaszlevelében arról tájékoztatta, hogy az elhelyezett összeg „nagyösszegű részjegy” megjelöléssel ellátott takarékbetéti-okirat szerint tagsági jogviszonyt igazol, ezért betétkövetésként nem lehet nyilvántartásba venni. Ezen tényre, valamint a Hpt. 99. § (1) bekezdésére tekintettel az OBA általi kifizetésre nincs jogalap.

A Fővárosi Törvényszék 27.Fpk.01-12-011187/3. számú végzésével elrendelte az alperes felszámolását, melynek kezdő időpontja 2012. október hó 12. napja.

A felperes keresetében elsődlegesen 5.200.000,-Ft tőke és annak ügyleti és késedelmi kamatai megfizetésére, a nyilvántartásai kijavítására és az ennek megfelelő adatszolgáltatásra kérte kötelezni az alperest az Országos Betétbiztosítási Alap felé a kártalanítási összeg kifizetése érdekében, figyelemmel arra, hogy az alperes és a felperes között a Ptk. 533. § (1) és (2) bekezdése által szabályozott takarékbetét-szerződés jött létre.

Másodlagosan is kérte az alperest 5.200.000,-Ft tőke és járulékai megfizetésére kötelezni a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint jóerkölcsbe ütközés, mint semmisség fennállta miatt a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján, az érvénytelenségi ok kiküszöbölésével a szerződés takarékbetét-szerződéssé nyilvánításával.

Harmadlagos indokként előadta, hogy a takarékbetét szövetkezeti részjeggyé minősítése esetén semmisségi ok áll fenn, mert a per tárgyát képező okirat nem felel meg a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény 44. §-ában foglalt feltételeknek. Hivatkozott egyúttal a Ptk. 234. § (2) bekezdésének jelen esetre történő alkalmazására és az alapján kérte a felek közötti jogviszonyt takarékbetéti szerződésnek minősíteni.

Negyedlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperes és felperes közötti tagsági jogviszony a takarékbetétkönyv alapján nem áll fenn, közöttük megállapodásuk tartalmából adódóan a Ptk. 533. § (1) bekezdése szerinti takarékbetéti-szerződés jött létre.

Előadta, hogy a takarékszövetkezet által tagjainak kiállított formai szempontoknak mindenben megfelelő külön okirati formában létrehozott és kiállított részjegyet soha

nem kapott, nem igényelt és nem vett át. Az alperes ilyen részjegy átadását soha nem kezdeményezte, mint ahogy a betétkönyv ennek megfelelő bevonását sem. Soha nem állt szándékában a takarékszövetkezet tagjává válni és így takarékszövetkezeti részjegyet jegyezni. Befektetéseit betétként kívánta elhelyezni. Alperes jogsértő módon, saját tőkehelyzetének javítása érdekében használta fel a felperes betétjét és visszaélt a felperes bizalmával, laikus hozzáállásával. A névre szóló takarékbetétkönyv ellenében határozott időre lekötve és kamatfizetési kötelezettség mellett átadott pénzösszeg takarékbetétnek minősül. Alperes visszaélt azzal, hogy a felperes laikus és, hogy bizalommal van a működése iránt, az ügyintézőkkel jó a személyes kapcsolata. A felperessel kötött ügylet során a fogyasztóvédelmi szabályok sem érvényesültek, ugyanis az alperes nem adott kellő részletességű tájékoztatást a betéti konstrukció valódi részleteiről, feltételeiről, az abban rejlő kockázatokról, különös tekintettel a betét biztosítottságára, arra, hogy a részjegy jellegű befizetésekre nem vonatkozik az OBA helytállási kötelezettsége. Ezzel szemben kifejezetten azt a tájékoztatást adta, hogy az ügyletnek egyéb kockázata a betéti konstrukcióhoz képest nincs, illetve, hogy bármikor kifizetést kérhet az e típusú betétekből is. Nem tájékoztatta arról sem, hogy az ún. részjegyekből történő kifizetés csak az alapszabály és a Hpt. szabályai szerint történhet, gyakorlatilag a tagsági jogviszony megszűntetésével kapcsolatos eljárási rend szerint. Alperes magatartása kifejezetten szándékos, rosszhiszemű, megtévesztő, a valóságot szándékosan nem teljes mértékben feltáró célból fakadt. Az ügyfél elől elrejtve próbálta meg az ügyfél pénzét felhasználni a takarékszövetkezet törvényes működése látszatának helyreállításához. Az alperes még csak lehetőséget sem adott a felperesnek, hogy a betétbiztosítás hiányáról tudomást szerezzen, ennek okát meg sem magyarázta, így nem tudta átgondolni felperes, hogy tudja-e vállalni a kockázatot az alperes tényleges gazdasági helyzetének ismeretében. Egy pénzügyi intézménnyel szemben nagyobb és magasabb a társadalom elvárása a tekintetben, hogy tevékenységét szakszerűen, korrekt módon, az ügyféllel együttműködve, őt megfelelően tájékoztatva, a kockázatokat felmérve végezze. Hivatkozott a BH 2002/404. számú eseti döntésre.

Az alperes érdemi ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Indoklasként előadta, hogy a felperes 2006. óta szerepel az alperesi takarékszövetkezet tagnyilvántartásában, amikor is 4.550.000,-Ft készpénz befizetése mellett „nagyösszegű részjegy” jegyzést végzett, amelyet később további részjegy jegyzéssel folytatott, így összesen 5.200.000,-Ft értékű, 52 db, egyenként 100.000,-Ft névértékű részjeggyel rendelkezik. A Ptk. 240. § (1) bekezdése alapján kölcsönösen határoztak arról, hogy a takarékbetétkönyv „nagyösszegű részjegy” megtestesítését szolgálja. A takarékbetétkönyv részjegy-okmányként történt felhasználása nem ütközik jogszabálya, így azok a részjegyek a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján nem semmisek. A felperes 2011. november 2. napján tagsági nyilatkozatot írt alá, melyben részjegyek jegyzéséről is nyilatkozatot tett. Felperes élt tagsági jogaival és részt vett a 2011. november 22-i részközgyűlésen, csatolta a

részközgyűlés jelenléti ívét, melyen a felperes aláírása szerepel. Továbbá csatolta a 4.550.000,-Ft befizetését igazoló befizetési pénztárbizonylatot, rajta a „nagyösszegű részjegy jegyzés” megjegyzéssel és a felperes aláírásával.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.200.000,-Ft-ot és ezen összeg után 2010. június 3. napjától 2012. május 31. napjáig esedékes évi 4,4 %-os ügyleti, valamint 2012. június 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat mértékével megegyező késedelmi kamatát, valamint 63.500,-Ft perköltséget. A bíróság vizsgálta, hogy megállapítható-e a felperes tagsági jogviszonya az alperesi takarékszövetkezetben, a takarékbetétkönyv, mint részjegy megfelel-e a szövetkezeti törvény által előírt követelményeknek. Ez alapján rögzítette, hogy a szövetkezeti taggá váláskor tagfelvételi kérelem, valamint az igazgatóságnak azt pozitívan elbíráló döntése szükséges a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény (régi Sztv.) 43. § és 44. §-a alapján, mint ahogy az alperesi alapszabály szerint is. A felperes esetében azonban egyikre sem került sor, az alperes ilyen okiratot nem mutatott fel, bizonyítást sem ajánlott fel e körben. A tagsági jogviszony sem 2006. január 24-én, sem az azt követően történt betét elhelyezések időpontjában nem jött létre, függetlenül attól, hogy az alperes a felperest tagként kezelte, illetve, hogy a felperes utóbb, évekkel később olyan, az alperes által készített nyomtatványt írt alá, mely tagsági részesedést elismerő nyilatkozatot tartalmaz, illetve a részközgyűléseken való részvételét a felperes is elismerte. A szövetkezeti tagsági jogviszony csak a törvényben és az alapszabályban meghatározott módon jöhet létre. E szabályozás kifejezett döntést, határozathozatalt kíván meg a tagfelvétel kérdésében, ráutaló magatartással tagsági viszony nem jöhet létre. Ezért az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felvételi eljárás nem felelt meg a törvényes rendelkezéseknek, amiért a takarékbetétkönyv részjegyként történő értelmezése, alkalmazása semmis. Megállapította, hogy a tagsági jogviszony létrejötte hiányában a részjegy semmissége folytán a felek közötti jogviszony megfelel a Ptk. 533. §-a szerinti betéti szerződés érvényességi kellékeinek.

Az alperes állította, hogy a felperessel közösen határozott arról, hogy a takarékbetét-szerződéseket módosítják nagyösszegű részjeggyé. Ezen nyilatkozata arra utal, elismeri, hogy a felek szándéka első lépcsőben, kölcsönösen, takarékbetét-szerződés megkötésére irányult. A Ptk. 200. § (1) bekezdése szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A Ptk. 205. § (1) bekezdése alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. Alperes ezen értelmezése szerint a felek megkötötték, létrehozták a takarékbetét-szerződést a betét elhelyezésével, a betétkönyv kiállításával. A szerződés-módosítás keretében ezután vagy ezzel egyidejűleg kérte a felperes a tagfelvételét és a már betétként elhelyezett pénzösszeg befizetési jogcímének megváltoztatását részjegyvételre. A bíróság álláspontja szerint a kötelmi jogi jogviszony, módosító nyilatkozattal, nem változtatható át általában sem egy másik, a kötelmi jog területén kívül eső, más jogági területre tartozó, jelen esetben személyes közreműködést is igénylő szövetkezeti tagsági jogviszonnyá.

A perbeli tényállás alapján nem kétséges, hogy a felek között létrejött szerződés takarékbetét-szerződés és ez a minősége nem változott meg azzal, hogy akár a

Pf.IV.20.442/2013/2. szám

megnyitáskor, akár későbbi időpontban a tagsági jogviszonyra utaló szövegrészek oda feljegyzésre kerültek, ezáltal a takarékbetétkönyvet a felek más célra használták. A felperestől – aki laikusként pénzügyi ismeretekkel nem rendelkezett – származó „tagsági

nyilatkozat” nem pótolhatta a kifejezett tagfelvételi eljárást, és az annak nyomán előírt szigorú eljárási rendet, melynek eredménye a szövetkezeti tagsági jogviszony létrejötte, ami személyes közreműködés és vagyoni hozzájárulás erejéig helytállási kötelezettséget von maga után.

Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását. Kiemelte, hogy az alperesi takarékszövetkezet tagnyilvántartásába a felperes 2006. január 24-i nappal bevezetésre került. Állította, okiratokkal igazolt, hogy a felperes részjegyet jegyzett és osztalékot vett fel. A takaréketétkönyvbe bejegyezték a „nagyösszegű részjegy” minősítést, a pénztári be- és kifizetési bizonylatokon feltüntetett szöveg igazolja a fizetések jogcímét. A jelen esetben részjegy-okmányként alkalmazott takaréketétkönyv által megtestesített jogviszony nem minősíthető át takaréketétszerződéssé. Utalt arra is, hogy jogszabály nem tiltja a takaréketétkönyv más célú felhasználását, erre pedig közös szerződési akarattal a feleknek módja van. E körben hangsúlyozta, hogy a felperes éveken keresztül nem vitatta a takaréketétkönyvbe tett bejegyzések tartalmát, ezért megállapítható, hogy a felek által kölcsönösen elfogadott szerződés-módosítás történt a takaréketétkönyv felhasználását illetően.

Hangsúlyozta, amennyiben azt kellene megállapítani, hogy a tagsági viszony nem jött létre, ebből nem következik, hogy a felek akarata takaréketéti-szerződés megkötésére irányult. Tagsági viszony hiányában a teljesített vagyoni hozzájárulás a felperesnek visszajár.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a per fő tárgyát képező jogkérdésben helyes álláspontot foglalt el, amikor a marasztalásra irányuló kereseti kérelem alapjául szolgáló jogviszonyt a Ptk. 533. § (1) bekezdése szerinti takaréketéti-szerződésnek minősítette. A rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetett, okszerű mérlegelésével és az abból levont jogkövetkeztetéssel az ítéletábra is egyetért.

A felperes állítása szerint 2006. januárjában a felek között takaréketéti-szerződés jött létre, míg az alperes arra hivatkozott, hogy a takaréketéti részjegy-okmányként került kiállításra. A felek előadása tehát egyező volt abban, hogy köztük 2006. január 24-én megállapodás jött létre, annak minősítése tekintetében tért el az álláspontjuk. A Ptk. 207. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akarata és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

A szerződési nyilatkozat értelmezésére két megoldás létezik, a nyilatkozati elv és az akarati elv. Az akarati elv a nyilatkozó fél akaratából indul ki, a másik pedig abból,

hogy az akaratot a nyilatkozat fejezi ki, tehát ezen van a hangsúly. A Ptk. 207. § (1) bekezdése – korrekciókkal – a nyilatkozati elvet fogadja el. A nyilatkozat értelmezése során a törvény három szempontnak tulajdonít jelentőséget: a szavak általánosan elfogadott jelentésének, az eset összes körülményeinek, és a nyilatkozó feltehető akaratának. Ha a felek szakszerűtlen, hibás jogi terminológiát használnak, jogilag tévesen minősítik a közöttük kialakult jogviszonyt, az esetben a bírói gyakorlat egyértelmű abban,

hogy a jogviszony minősítése a szerződések jellegének megítélése szempontjából nem annak elnevezése, hanem tartalma az irányadó (BH 1981/12/510., BH 1974/9/357. számú jogeset).

A fentiek alapján a felek között létrejött megállapodást a bíróságnak, annak tartalma, a felek akarata és az eset összes körülményei alapján kellett vizsgálni.

A Ptk. a bank és hitelviszonyokról szóló XLIV. fejezetében szabályozza a takarékbetét-szerződést (Ptk. 533-535. §). A takarékbetétekre vonatkozóan szabályozást tartalmaz az 1989. évi 2. tvr. (továbbiakban: Tvr.) is.

A takarékbetét-szerződés alapján a pénzintézet köteles a betétestől takarékbetétkönyv vagy más okmány ellenében pénzt átvenni és annak összegét a szerződés szerint visszafizetni (Ptk. 533. § (1) bekezdés). A pénzintézet a takarékbetét után a betét elhelyezés idejére kamatot fizet (Ptk. 533. § (3) bekezdés). A takarékbetét után járó kamat minden év december hó 31. napján esedékes (Tvr. 12. § (2) bekezdés). Takarékbetétet névre szólóan lehet elhelyezni (Ptk. 533. § (2) bekezdés). A takarékbetét-szerződés megkötésekor a betétről kiállított okmány a betét összegét, az időtartamot, kamatot, és egyéb feltételeket okiratként bizonyítja, ezért kifizetést csak az okirat birtokában lehet kérni, ezáltal a takarékbetét hitelviszonyt testesít meg.

A szövetkezetekről szóló – 2006. januárjában hatályos – 1992. évi I. törvény (régi Sztv.) rendelkezése szerint a részjegy tagsági jogokat testesít meg, belépéskor a tag az alapszabályban meghatározott számú és összegű, de legalább egy részjegyet jegyez, mely részjegyek csak azonos összegűek lehetnek. A részjegy nem átruházható, és a szövetkezet adózott eredményéből részesedésre jogosít (52-53. §). A tagfelvételi kérelemről az alapszabályban meghatározott szervezet dönt, melyről a belépni kívánó személyt tájékoztatni kell. A tagsági viszony a felvételtől szóló határozat meghozatalának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre, akkor, amikor a tag a részjegy összegét befizette (43. §). A 2006. július 1. napjától hatályos szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (új Sztv.) ugyanezen rendelkezéseket tartalmazza a részjegyre vonatkozóan azzal, hogy a 44. § (2) bekezdésében tételesen felsorolja, hogy a részjegyen fel kell tüntetni a szövetkezet nevét, a székhelyét, a tag nevét, a lakóhelyét, a tag által vállalt és teljesített vagyoni hozzájárulás összegét, a részjegy kiállításának időpontját, a kiállításra jogosult aláírását.

A fentiek értelmében a takarékbetét és a részjegy két egymástól lényegesen különböző jogot testesít meg, míg a takarékbetét hitelviszonyhoz, a részjegy tagsági viszonyhoz kapcsolódik.

Az alperesi takarékszövetkezet 2006. januárjában sorszámozással ellátott, névre szóló (fenntartásos), a Tvr. által a takarékbetétekre előírt alaki és tartalmi kellékeknek teljes körűen megfelelő, teljes bizonyítóerejű magánokiratot (Pp. 196. § (1) bekezdés

Pf.IV.20.442/2013/2. szám

d) pont) állított ki a felperes részére, melyben a lekötési időt egy évben, a kamatot pedig évi fix 3,5 %-ban jelölte meg. A takarékbetétkönyv általános szerződési feltételeinek 16. pontjában rögzítésre került, hogy a takarékbetét az Országos Betétbiztosítási Alap által biztosított, míg a bélyegzett szöveg ezzel ellentétes rendelkezést tartalmaz. A takarékbetétkönyv belső oldalára kézzel rájegyzésre került a „nagyösszegű részjegy”

szöveg is. A takarékbetétkönyv 5-7. oldalán bejegyzések találhatók, mely szerint 2007. 2008. 2009. 2010. évben osztalék került kifizetésre. A takarékbetétkönyv kiállításának dátuma és a kezdő összeg befizetéséről kiállított pénztári bizonylat tartalma alapján – mely szerint a befizetés jogcíme „nagyösszegű részjegy” – megállapítható, hogy a nagyösszegű részjegy bejegyzés az okiraton a kiállításakor került feltüntetésre.

Az alperes a felek akaratát a takarékbetéti-szerződéshez szükséges takarékbetétkönyvbe foglalta, így az alperesre hárult a bizonyítási teher (Pp. 164. § (1) bekezdés), hogy hitelt érdemlően bizonyítékokkal, kétséget kizáró módon igazolja saját álláspontját, vagyis azt, hogy részjegy jegyzés történt.

Az elsőfokú bíróság e körben körültekintően mérlegelte az alperes által szolgáltatott bizonyítékokat és helyesen vette ítékezése alapjául a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény 43. § (1) bekezdésének a szövetkezeti tagfelvételre vonatkozó kógens szabályait. Az ezzel kapcsolatos bizonyítékok hiányosak, ugyanis nem áll rendelkezésre sem tagfelvételi kérelem, sem annak vezetőségi elbírálásával kapcsolatos okirat, illetve az elbírálás eredményéről szóló értesítés sem került elő az alperesi nyilvántartásból. Az alperes által szolgáltatott bizonyítékok ezen hiányosságain túlmenően – az Sztv. 44. § szerinti vélelmet keletkeztető – tagsági jogviszony keletkezését, fennálltát igazoló tagnyilvántartást sem tudott az alperes a per során becsatolni. Az tény, hogy a felperes 2011. november 2. napján egy részközgyűlésen részt vett és a közgyűlésen a jelenléti ívet aláírta, azonban ezen okirat nem tekinthető a tagsági jogviszonyt keletkeztető okiratnak. A felperes nyilatkozata szerint a részközgyűlésen azért vett részt, mert meghívót kapott, azt gondolta, tiszteletből hívják meg, nem mint tagot, ezért a közgyűlésen nem szavazott. Tagsági jogviszonyt szintén nem keletkeztet az ugyanezen közgyűlésen felperes által aláírt, az alperes által szerkesztett, géppel nyomtatott „Tagsági nyilatkozat” megnevezésű irat sem. Ezen iratban a felperes akként nyilatkozik, hogy 52 db, egyenként 100.000,-Ft névértékű részjegy jegyzéssel rendelkezik. Az eljárás során a felperes előadta, hogy ezen iratot a részközgyűlésen kapta, nem olvasta el, szemüveg nélkül írta alá. Előadta, hogy soha nem volt tagja a takarékszövetkezetnek, lejárt a korábbi ún. „Méhecske” betéte, amit már korábban nyitott az alperesnél, azt mondták, hogy ez a fajta betéti lehetőség megszűnt, és új betétkönyvet nyitnak számára. A peradatok szerint a 2006. januárban – a megállapodás kötéskor – 75 éves felperes korábbi megtakarításáról szeretett volna rendelkezni, ezért életszerű, hogy hasonló betéti formát kívánt választani. A régi Sztv. 53. §-a szerint a részjegy másra nem ruházható át, a tagsági viszony a tag halálával megszűnik. A takarékbetétre ezzel szemben kifejezett, halál esetére szóló rendelkezés van feljegyezve, ami megerősíti, hogy a felperes szándéka betét

-8-

elhelyezésére irányult.

Az ítéletábra – egyezően az elsőfokú bírósággal – azt a körülményt sem találta az alperesi álláspontot alátámasztó bizonyítéknak, hogy a felperes részére teljesített kifizetések jogcímeiként esetenként osztalék megjelölés történt. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy a felperes laikus, jogban járatlan személyként nyitotta meg a takarékbetétkönyvet és vette fel az egyes kifizetéseket, ezért életszerű, hogy nem vizsgálta az alperes által utóbb hivatkozott megjelöléseket, azok jogi értelmezése nem volt tőle elvárható, ez okból nem fosztható meg a takarékbetéttel kapcsolatos igényérvényesítési jogától.

A felperes takarékbetét-szerződés kötésére irányuló akaratát hangsúlyozó következetes

nyilatkozataival szemben az alperes – a ráháruló bizonyítási kötelezettség ellenére – nem tudta hitelt érdemlően bizonyítani azon állítását, hogy a felperes szubjektív szerződési szándéka átfogta volna a kiállított okirat tartalmától eltérő jogviszony létrehozását, azaz a szerződési akarata a takarékbetétkönyv részjegy-okmányként történő felhasználására irányult.

Összegezve a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésének eredményét – figyelembe véve az ezzel kapcsolatos nem helytálló alperesi hivatkozásokat is – a perbeli esetben az ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően arra a meggyőződésre jutott, hogy a peres felek között egyező akaratuknak megfelelően 2006. január 24-én takarékbetét-szerződés jött létre.

A marasztalásra irányuló elsődleges kereseti kérelem megalapozottságát helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, az ítélet kiegészítésére az alábbiak figyelembevételével került sor. Az OBA felé történő adatszolgáltatással kapcsolatos kereseti kérelem arra irányult, hogy az 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) XV. fejezetében rögzítetteknek megfelelően a felperes perbeli betétje az alap által biztosított betétek körébe sorolható. Ennek előfeltétele a takarékbetétkönyvben alperes egyoldalú intézkedésével elhelyezett bélyegzőlenyomat szerinti kikötés érvénytelenné nyilvánítása. A marasztalás iránti kereset megalapozottsága mellett ez a kereseti kérelem is alapos, ez következik az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából is, erre tekintettel indokolt, hogy a bíróság a kikötés érvénytelenségét a Hpt. 99. § (1) és (2) bekezdésébe ütközés miatt, a Ptk. 200. § (2) bekezdésében rögzítettek szerinti semmisségi ok fennálltára tekintettel megállapítsa.

A Hpt. 99. § (1) és (2) bekezdése szerint az Alap által nyújtott biztosítás a betétek számától és pénznemétől függetlenül kiterjed minden olyan betétre, amelyet 1993. június 30-át követően állami garancia nélkül az Alapban tagsággal rendelkező hitelintézetnél helyeztek el. A Hpt. 100. § (1) bekezdése tételesen felsorolja, hogy az Alap által nyújtott biztosítás mely személyek betéteire nem terjed ki, ezen felsorolásban szereplő személyek közé a felperes azonban nem tartozik. A Hpt. 100. § (2) bekezdése rögzíti továbbá, hogy az Alap által nyújtott biztosítás nem terjed ki az olyan betétekre, amelyekre a betétes a szerződés szerint a szerződéskötés időpontjában elhelyezett azonos nagyságú és lekötési idejű betétekhez képest jelentősen magasabb kamatot, vagy más vagyoni előnyt kap, valamint az olyan betétekre, amelyről a bíróság jogerős ítélettel megállapította, hogy az abban

Pf.IV.20.442/2013/2. szám

elhelyezett összeg pénzmosásból származik, továbbá amelyet nem Európában vagy az Európai Unió, illetve a gazdasági együttműködési és fejlesztési szervezet tagállamainak törvényes fizetőeszközeiben helyeztek el.

Figyelemmel arra, hogy a Hpt. 100. §-ában foglalt körben a felperes által elhelyezett betét nem tartozik, így a 99. §-ban foglaltak alapján az Országos Betétbiztosítási Alap által nyújtott biztosítás a felperes betéteire is jogszabály erejénél fogva kiterjed, ahogyan ezt a

betétkönyv 16. pontja helyesen rögzíti is.

A Ptk. 228. § (3) bekezdése szerint az érthetetlen, ellentmondó, jogellenes vagy lehetetlen feltétel semmis. Az ilyen feltétellel kötött szerződésre a részleges érvénytelenség szabályait (Ptk. 239. §) kell alkalmazni. Miután az OBA biztosításának fennálltára vonatkozóan a takarékbetétkönyv ellentmondó kikötéseket tartalmaz, továbbá a bélyegzőlenyomatban szereplő kikötés jogellenes, a bíróság megállapította, hogy a kikötés semmis, mely a megállapodás Ptk. 239. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti részleges érvénytelenségét eredményezi.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét, a fenti kiegészítésekkel, a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a felperes részére a Pp. 78. § (1) bekezdésében foglaltak alapján köteles másodfokú eljárási költség megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint (5) bekezdés alapján, figyelemmel a (6) bekezdésre is, mérsékelt összegben határozta meg.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viselésére az ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte alperest a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdés rendelkezései szerint.

S z e g e d, 2013. október hó 24. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó sk.
előadó bíró

Dr. Dobler László sk.
táblabíró